

ECOLOGISCH VELDONDERZOEK EN
RANDVOORWAARDEN WERKZAAMHEDEN

NIEUWEWEG, KENNEDYLAAN, WEUSTEN-
STRAAT, HOFSTRAAT EN THEMANSTRAAT

TE DOETINCHEM

- * Bodem
- * Waterbodem
- * Water
- * Archeologie
- * Ecologie
- * Milieu

Ecologie

Ecologisch veldonderzoek en randvoorwaarden werkzaamheden Nieuweweg, Kennedylaan, Weustenstraat, Hofstraat en Themanstraat te Doetinchem

Opdrachtgever	Sité Woondiensten Postbus 172 7000 AD Doetinchem
Rapportnummer	1161.001
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	17 oktober 2016
Vestiging	Doetinchem
Opsteller	Ing. E.R. Witter
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. L. Hunink-Verwoerd
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEGEVENS VAN DE LOCATIE EN HET GEBRUIK DOOR FLORA EN FAUNA.....	2
	2.1 Locatiegegevens en huidige situatie	2
	2.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	4
	2.3 Verantwoording effectenstudie en verspreidingsinformatie	4
	2.4 Deskundige begeleiding	4
3	VERSPREIDING VAN BESCHERMDE SOORTEN OP DE LOCATIE	5
	3.1 Onderzoeksmethodiek.....	5
	3.2 Onderzoekresultaten	8
	3.3 Samenvatting.....	13
4	MOGELIJKE VERSTORING VLEERMUIZEN.....	14
	4.1 Potentieel wel/niet verstorende werkzaamheden.....	14
	4.2 Juridisch kader.....	15
	4.3 Wet natuurbescherming	16
5	VLEERMUISVRIENDELIJKE WERKWIJZE.....	17
	5.1 Natuurinclusief ontwerpen	17
	5.2 Planning.....	20
	5.3 Flexibele routing (werken buiten de gevoelige periode).....	20
	5.4 Ecologisch werkprotocol.....	21
6	SAMENVATTING.....	22

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Sité Woondiensten opdracht gekregen voor het inventariseren van binnen de Flora- en faunawet jaarrond beschermde soorten, en het verwoorden van de randvoorwaarden die gelden bij de voorgenomen renovatie van woningen aan de Nieuweweg, Kennedylaan, Weustenstraat, Hofstraat en Themanstraat te Doetinchem.

Vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen kunnen over het algemeen verstoring ondervinden door renovatiewerkzaamheden. Het verstoren van verblijfplaatsen van genoemde soorten is echter niet toegestaan zonder ontheffing op grond van artikel 75C van de Flora- en faunawet. Vanaf 1 januari 2017 is mogelijk de nieuwe Wet natuurbescherming van kracht. De beschermde status van vleermuizen zal hierbij niet wijzigen. Voor vogels is het nog niet bekend of er nog onderscheid gemaakt gaat worden in een jaarrond en niet jaarrond beschermde status.

Omdat momenteel nog niet in beeld is welke werkzaamheden op welke termijnen gaan plaatsvinden, heeft Sité verzocht om een raamwerk op te stellen, aan de hand waarvan op voorhand rekening gehouden kan worden met eventueel aanwezige beschermde soorten. Hierbij wordt uitgegaan van een de resultaten van de inventarisatie die in het seizoen 2016 en 2017 heeft plaatsgevonden. De resultaten van dit ecologisch veldonderzoek zijn opgenomen in deze rapportage.

In dit rapport wordt ingegaan op de volgende aspecten:

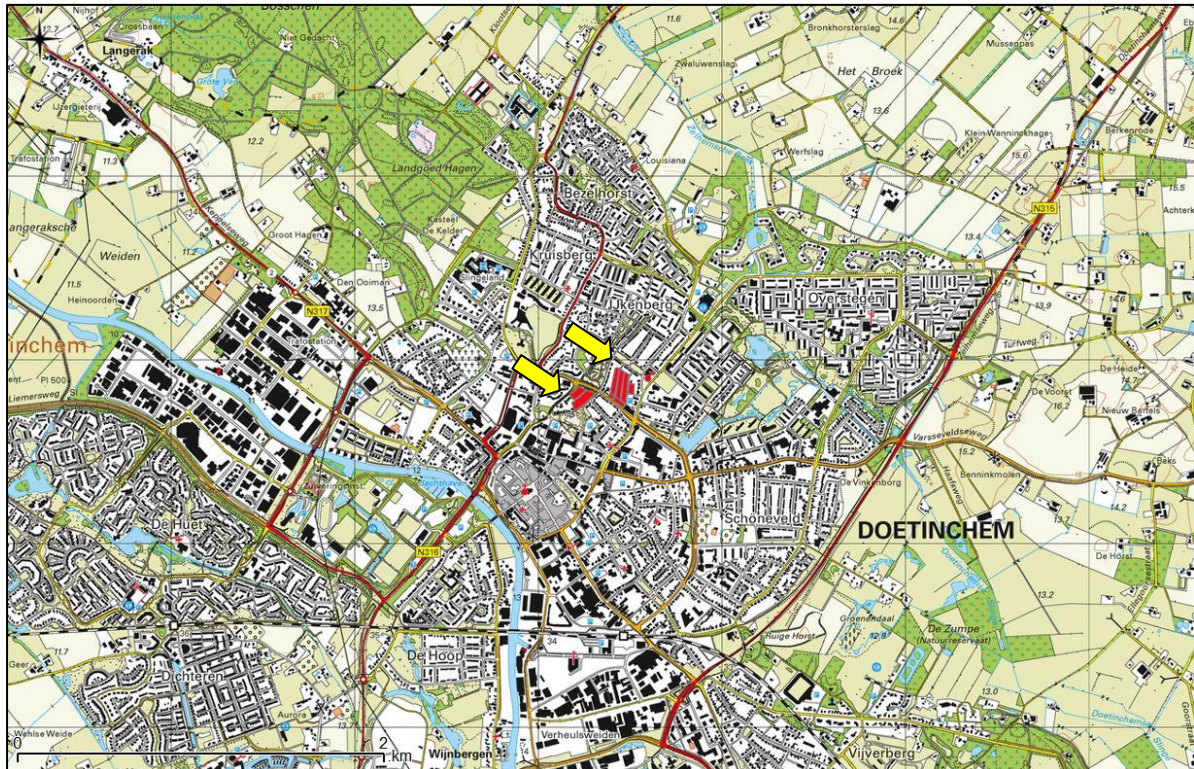
1. *natuurinclusief ontwerpen*. In het ontwerp kunnen voorzieningen getroffen worden voor vleermuizen, die voor zorgen dat de functionaliteit behouden blijft. Dit is een randvoorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing voor verstoring.
2. *planning*. In de planning zal rekening gehouden moeten worden met procedureperiodes en het opstellen van projectplannen. Verder zullen werkzaamheden in sommige periodes vermeden moeten worden, zoals het broedseizoen van vogels, of de winterrust van vleermuizen.
3. *flexibele "routing"*. Door de volgorde van werken aan te passen, bijvoorbeeld door niet verstorende werkzaamheden af te stemmen op de kwetsbare periodes voor aanwezige soorten kan verstoring worden voorkomen en toch de planning worden gehaald.

2 GEGEVENS VAN DE LOCATIE EN HET GEBRUIK DOOR FLORA EN FAUNA

2.1 Locatiegegevens en huidige situatie

De onderzoekslocatie betreft een aantal complexen aan de Nieuweweg, Kennedylaan, Weustenstraat, Hofstraat en Themanstraat, in de kern van Doetinchem (zie figuur 1).

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 40 F (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 217.250$, $Y = 442.780$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een viertal complexen met woningen. In het plangebied zijn vijf verschillende woningtypes te onderscheiden. Alle woningen zijn voorzien van pannendaken. De hellingshoek van de daken varieert, waarbij de woningen aan de Weustenstraat relatief stijf zijn. De woningen aan de Nieuweweg hebben afgeplatte zadeldaken met dakkapellen. De verschillende type bebouwing is weergegeven in figuren 3 t/m 6. In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en omgeving. Nummering verwijst naar indeling in complexen en daarmee naar de planning van de renovatiewerkzaamheden.

Figuur 3. Hofstraat.

Figuur 4. Nieuweweg.

Figuur 5. Weustenstraat.

Figuur 6. Themasstraat.

Figuur 7. Themasstraat.

Figuur 8. J.F. Kennedylaan.

2.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Rijntakken, bevindt zich op meer dan 10 kilometer afstand van de onderzoekslocatie.

Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Gelders Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt ook niet in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 0,8 kilometer ten noordwesten van de onderzoekslocatie.

Beschermde Natuurmonumenten

De onderzoekslocatie is niet gelegen in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als beschermd natuurmonument.

2.3 Verantwoording effectenstudie en verspreidingsinformatie

Door Econsultancy is voorafgaand aan het veldonderzoek een geschiktheidsbeoordeling van de bebouwing uitgevoerd. Hiervan is geen separate rapportage opgesteld. Van het centrum van Doetinchem is bekend dat de gierzwaluw, de huismus en vleermuissoorten als gewone dwergvleermuis en laatvlieger voor kunnen komen. Uit de geschiktheidsbeoordeling is naar voren gekomen dat in het plangebied met aanwezigheid alle genoemde soorten rekening gehouden moet worden. Het veldonderzoek, dat in het seizoen 2015-2016 is uitgevoerd is gericht op de gierzwaluw, de huismus en vleermuissoorten als gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De resultaten van de inventarisatie zijn opgenomen in hoofdstuk 3 van dit projectplan.

2.4 Deskundige begeleiding

De deskundige die betrokken is bij het project betreft een ervaren ecooloog; Ing. E.R. Witter. De ecologen van Econsultancy hebben meerdere jaren ervaring met risicoadvisering en veldonderzoek naar alle relevante beschermde soortgroepen. De medewerkers van Econsultancy zijn actief bij diverse organisaties en belangen behartigers zoals Netwerk Groene Bureaus, SOVON, RAVON, VZZ, Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN), Vleermuiswerkgroep Gelderland (Vlegel), Vleermuiswerkgroep Noord-Brabant, Zoogdierenwerkgroep van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg, vogelwerkgroep Arnhem e.o.

Econsultancy is lid van de branchevereniging 'Netwerk Groene Bureaus' en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

De begeleiding van de voorgenomen werkzaamheden zal eveneens door een ter zake kundige worden uitgevoerd.

3 VERSPREIDING VAN BESCHERMDE SOORTEN OP DE LOCATIE

3.1 Onderzoeksmethodiek

Voor het onderzoek naar **huismus** zijn twee veldbezoeken uitgevoerd, gedurende de ochtend. Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de rondes in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Behalve op de onderzoekslocatie, is ook de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid of geschiktheid van de bebouwing voor huismus.

De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in de soortenstandaard voor de huismus (RVO, versie maart 2014).

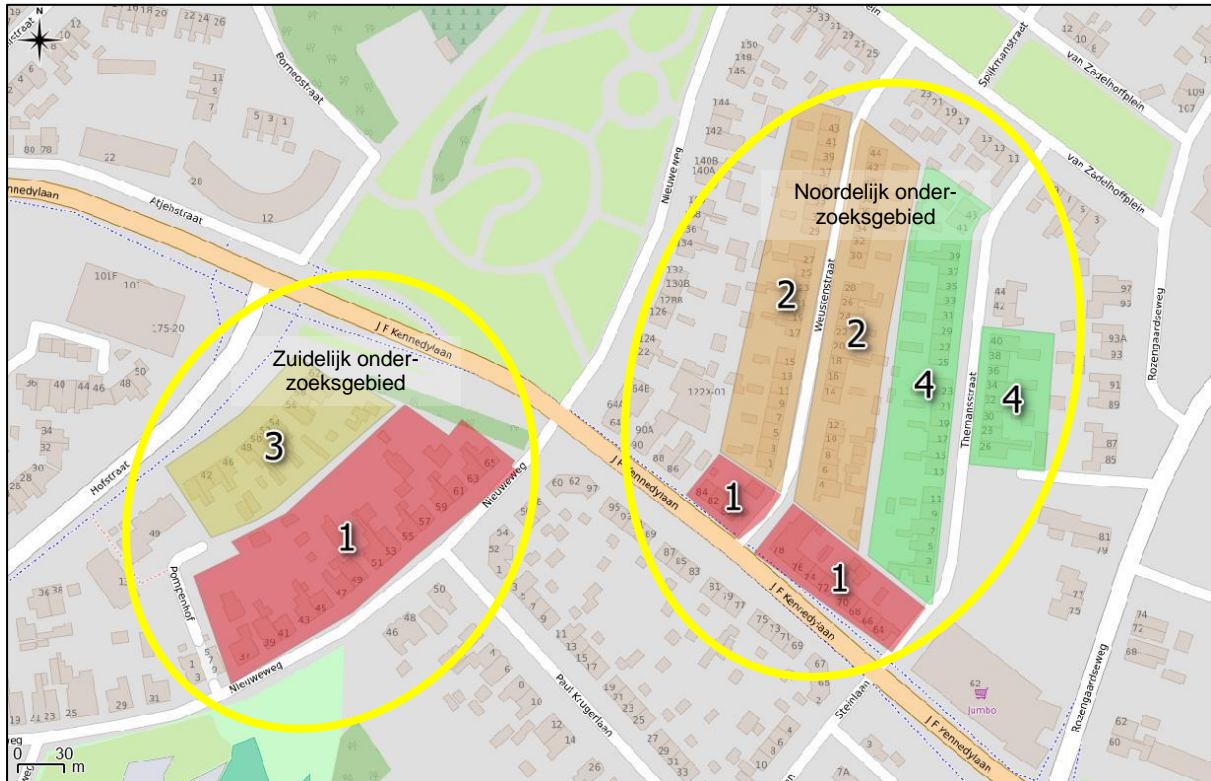
Voor het onderzoek naar **gierzwaluw** zijn tussen 1 juni en 15 juli drie veldbezoeken uitgevoerd, met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. De veldbezoeken hebben plaats gevonden gedurende de avondschemering, tussen 18.00 uur en zonsondergang. In de betreffende periode scheren groepen gierzwaluwen langs gevels van panden waarin zich nesten bevinden. De vrouwtjes die zich op het nest bevinden beantwoorden vervolgens het "gieren" van langs vliegende groepen soortgenoten. Bovendien zijn tijdens de avondschemering vaak invliegende vogels waar te nemen.

De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in de soortenstandaard voor de gierzwaluw (RVO, versie maart 2014).

Voor het onderzoek naar **vleermuizen** zijn om in de periode half mei tot oktober in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie 27 maart 2013), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureau's en de Zoogdierverseniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/baltplaats voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functies slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functie noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x) en Batlogger. Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden.

Het totale aantal uitgevoerde veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van twee waarnemers per veldronde/een indeling in twee deelgebieden (zie figuur 9). De waarnemers hebben zich per fiets door het gebied verplaatst.

Figuur 9. Indeling in deelgebied voor het onderzoek naar vleermuizen en gierzwaluwen. De waarnemers hebben zich per fiets verplaatst.

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek heeft bestaan uit diverse veldbezoeken. Onderstaande tabel bevat de planning van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel I. Onderzoeksinspanning per soortgroep

		april	mei	juni	juli	augustus	september
vleermuizen	tijdstip	-	1 x ochtend*	2 x avond*		-	2 x avond
	datum		8 en 12 mei 2016	4 en 7 juni, 15 en 21 juni, 7 en 9 juli 2016**			28 september 2015 18 augustus 2016
	functie		zomerverblijf	kraamverblijf			paar/baltsverblijf
huismus	tijdstip	2 x overdag		-			
	datum	12 en 28 april 2016					
	functie	territorium					
gierzwaluw	tijdstip	-		3 x avond*		-	
	datum			Combinatie veldrondes vleermuizen, behalve 9 juli, hiervoor extra ronde op 11 juli 2016			
	functie			nestlocaties			

* Het veldwerk is per deelgebied (zie figuur 9) uitgevoerd. Er zijn twee deelgebieden onderscheiden, ten noorden en ten zuiden van de J.F. Kennedylaan.

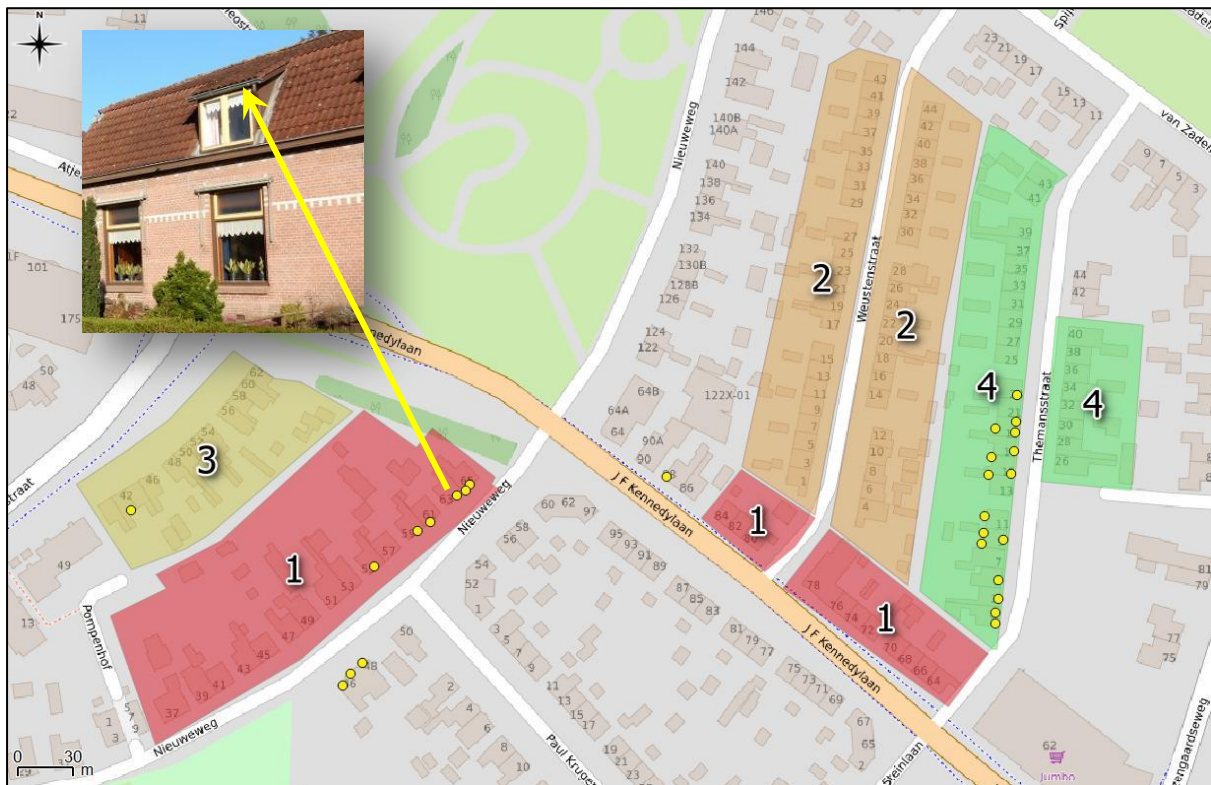
** op 9 juli 2016 is voor het noordelijke deelgebied een ochtendronde uitgevoerd. Om voldoende avondbezoeken te hebben voor het gierzwaluwonderzoek en het onderzoek naar laatvliegers is op 11 juli 2016 een extra avondronde uitgevoerd.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van huismussen, vleermuizen en gierzwaluwen gunstig, uitgezonderd 9 juli 2016. De waarnemingen tijdens deze ronde zijn niet te gebruiken om verblijfplaatsen uit te sluiten. Daarom is een aanvullende ochtend- en avondronde uitgevoerd. Tijdens geen van deze veldbezoeken was de temperatuur lager dan 10 °C. De windsnelheid lag beneden de 5 Bft. en er was geen sprake van neerslag.

3.2 Onderzoeksresultaten

3.2.1 Huismus

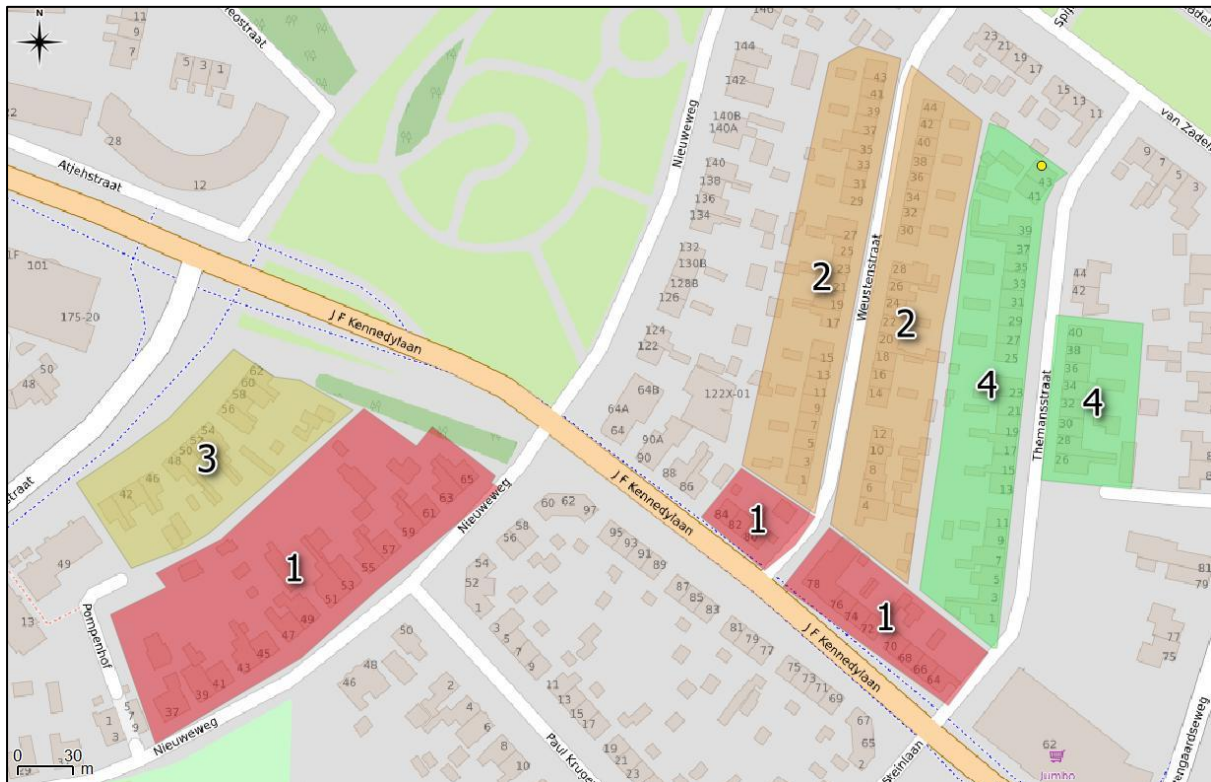
In het plangebied zijn twee kolonies van huismussen aangetroffen (zie figuur 10). De grootste dichtheid (16 territoria) is gevonden langs de Themanstraat in de meest zuidelijk gelegen woonblokken (deelgebied 4). De nestlocaties bevinden zich hier alle onder de dakpannen boven de dakgoten. Langs de Nieuweweg bevindt zich een kleinere kolonie, waarvan er 6 broedgevallen zijn aangetoond in de te renoveren woningen (deelgebied 1). Alle nesten bevinden zich hier onder de pannen van de daken van de dakkapellen. Langs de Hofstraat (deelgebied 3) bevindt zich een enkel nest van een huismus onder de pannen boven de dakgoot.

Figuur 10. Verspreiding huismus in het plangebied op basis van inventarisatie in het voorjaar 2016. Aan de Nieuweweg bevinden de nesten zich onder de dakpannen van de dakkapellen (uitsnede).

3.2.2 Gierzwaluw

Het inventariseren van gierzwaluwen heeft plaatsgevonden aan hand van de indeling in deelgebieden zoals weergegeven in de figuur 9. In het zuidelijke deelgebied (Hofstraat en Nieuweweg) zijn tijdens geen van de veldbezoeken laagvliegende gierzwaluwen waargenomen. Alleen in het noordelijke deelgebied is een invliegende gierzwaluw aangetroffen. In de omgeving zijn groepen scherende gierzwaluwen waargenomen. De broedkolonie bevindt zich naar verwachting ten noorden van het huidige plangebied. Het nest van de gierzwaluw in het plangebied bevindt zich onder een dakpan van de noordelijke zijgevel van het pand Themanstraat 43.

Figuur 11. Verspreiding gierzwaluw op basis van inventarisatie in 2016. Er is 1 nest van een gierzwaluw aangetroffen.

3.2.3 Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is conform de indeling in figuur 9 middels 2 deelgebieden onderzocht. In het noordelijke deelgebied is grotendeels met twee waarnemers per ronde gewerkt. De waarnemers verplaatsten zich per fiets in het gebied. Hierbij zijn voortdurend rondes door het gebied gefietst tot vleermuisactiviteit werd waargenomen. Ieder pand kon op deze wijze binnen 5 tot 10 minuten worden bezocht.

Zuidelijk deelgebied (Hofstraat en Nieuweweg)

Tijdens het eerste veldbezoek in het zuidelijke deelgebied (ochtendronde op 8 mei 2016) werd geen enkele vleermuisactiviteit waargenomen tot aan 4.54 uur, toen aan Hofstraat 48 een vleermuis invliegend werd waargenomen. Het dier vloog rechtstreeks in, zonder te zwermen. Het invliegen vond plaats een uur voor zonsopkomst. De soort kon niet met zekerheid worden vastgesteld. Waarschijnlijk gaat het om een laatvlieger. Op dezelfde locatie werd op 5.12 uur een gewone dwergvleermuis waargenomen die de gevel aantikte.

Tijdens het tweede veldbezoek (avondronde 4 juni 2016) werd rond de Hofstraat 48 een gewone dwergvleermuis waargenomen die enige tijd rond het gebouw vloog. Er zijn geen uitvliegende vleermuisen waargenomen. Ondanks de zeer gunstige weersomstandigheden is er die avond verder geen vleermuisactiviteit waargenomen.

Het derde veldbezoek (avondronde 15 juni 2016) werd gepost bij het pand aan de Hofstraat 48, waarbij geen uitvliegers werden waargenomen. Ongeveer een uur na zonsondergang naderde een regenfront het plangebied. Waarschijnlijk vanwege de naderende regen vloog een gewone dwergvleermuis in aan de Nieuweweg 48 (buiten de onderzoekslocatie). Korte tijd later vloog het dier ook weer uit.

Tijdens het vierde veldbezoek (avondronde 7 juli) werden alleen enkele foeragende gewone dwergvleermuisen in het plangebied waargenomen. Nabij de verblijfplaats aan de Nieuweweg 48 werd vroeg in de avond, rond het uitvliegmoment een gewone dwergvleermuis waargenomen.

Noordelijk deelgebied (J.F Kennedylaan, Wesutenstraat, Themanstraat)

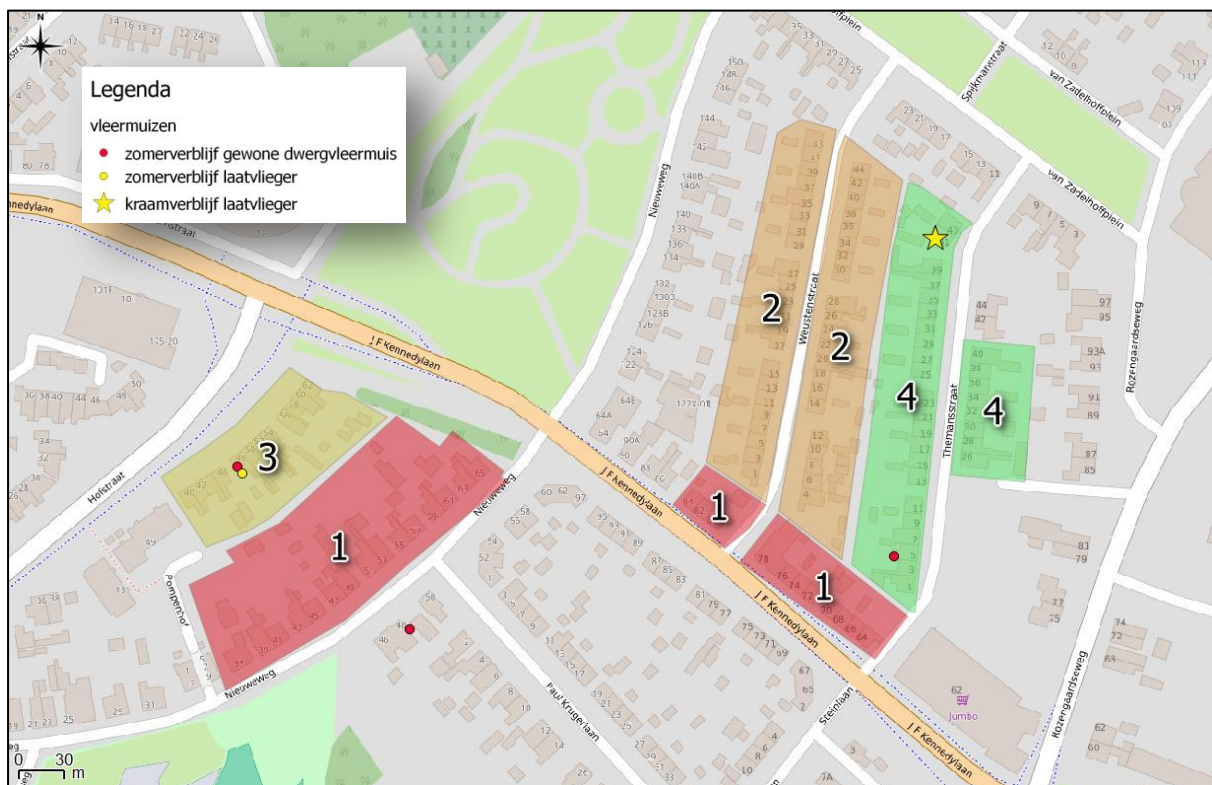
Tijdens het eerste veldbezoek in het noordelijke deelgebied (ochtendronde op 12 mei 2016) werd vrijwel geen vleermuisactiviteit waargenomen. De enige waarneming betrof een gewone dwergvleermuis die aan de achterzijde van de Themanstraat 5 invloog aan de bovenzijde van het raamkozijn op de eerste verdieping.

Tijdens het tweede veldbezoek (avondronde 7 juni 2016) werd, ondanks de gunstige weersomstandigheden, geen enkele vleermuisactiviteit waargenomen. Ook bij de bekende verblijfplaats aan de Themanstraat werd geen vleermuisactiviteit gezien.

Tijdens het veldbezoek op de avond van 21 juni 2016 trok rond het invliegmoment een buienfront over de onderzoekslocatie. Besloten is om niet wachten tot de buien zouden zijn overgetrokken maar om een extra ochtendronde uit te voeren en een aanvullende avondronde.

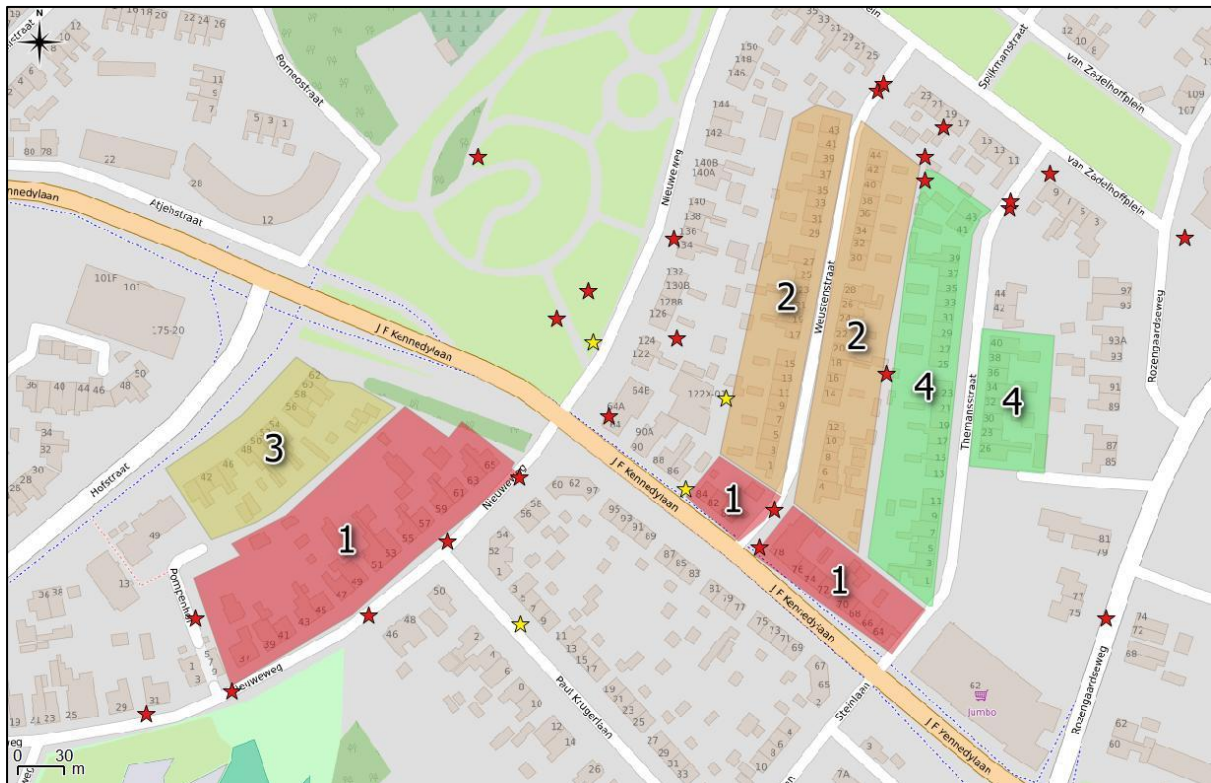
Tijdens het derde geldige veldbezoek (ochtendronde 9 juli 2015) werd nabij de bekende verblijfplaats aan de Themanstraat geruimte tijd een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Omdat de verblijfplaats bekend was is geen inspanning verricht om het invliegen te kunnen waarnemen. Wel is periodiek gecontroleerd of er meerdere exemplaren aanwezig waren. Dit bleek niet het geval te zijn. In de rest van het plangebied is weinig vleermuisactiviteit waargenomen. Tot 4.30 uur (8 minuten na zonsopkomst) werden twee foeragerende gewone dwergvleermuizen gezien op het noordelijke deel van de Themanstraat. Op een gegeven moment zijn deze vleermuizen naar elders vertrokken. Ze vlogen niet in de bebouwing op de onderzoekslocatie.

Op 11 juli 2016 is een aanvullende ronde uitgevoerd tijdens de avonduren, omdat met de verplaatste veldronde van 9 juli 2016 mogelijk onvoldoende inzicht in verblijfplaatsen van laatvliegers werd verkregen. Bovendien konden nog gierzwaluwen worden waargenomen. Ongeveer rond zonsondergang werd op het noordelijk deel van de Weustenstraat vanuit de Themanstraat een laatvlieger waargenomen, kort daarop gevolgd door meerdere exemplaren. De vliegroute kon worden teruggevolgd tot een verblijfplaats aan de Themanstraat 45. In totaal zijn er minimaal 15 laatvliegers uitvliegend waargenomen.

Figuur 12. Verspreiding vleermuizen in periode mei-juli 2016.

Het onderzoek naar de functionaliteit in het najaar (baltsperiode) heeft plaatsgevonden middels een veldronde op 28 september 2015 en 18 augustus 2016. Alle vleermuizen die sociale geluiden produceerden zijn in kaart gebracht. Het onderzoek heeft plaats gevonden in de periode tussen 22.00 uur en 0.00 uur. Voor tijdens de ronde van 28 september 2015 zijn in en rond het plangebied veel sociale geluiden van gewone dwergvleermuizen waargenomen. Op 18 augustus 2016 was het ondanks de zeer gunstige weersomstandigheden veel rustiger. De waarnemingen die tijdens de avond rondes in het najaar worden verricht betreffen baltsvluchten van mannetjes. Al naar gelang de omvang van hun territorium kunnen dit lange of korte vluchten zijn. Zelden wordt waargenomen dat een verblijfplaats wordt aangetikt of dat er interactie met een vrouwtje gewone dwergvleermuis is. Tijdens de veldbezoeken zijn geen rechtstreekse aanwijzingen gevonden dat er verblijfplaatsen in de omgeving van de waargenomen vleermuis waren. Er werd in dezelfde mate in het park gebalst als in de woonwijk. Figuur 13 geeft een beeld van de waargenomen gewone dwergvleermuizen in het najaar. Er is weinig overeenkomst in de ligging van de waarnemingen van 2015 en 2016. Opvallend is dat bij de bekende zomerverblijfplaatsen geen baltsende mannetjes zijn waargenomen. Econsultancy vermoedt op basis van eerdere grootschalige onderzoeken dat mannetjes vooral opvallende plekken opzoeken om vrouwtjes te lokken, bijvoorbeeld op kruisingen van wegen. Dit kan op enige afstand van hun verblijfplaats zijn. De waarnemingen in het najaar geven wat Econsultancy betreft geen concrete aanwijzingen over de ligging van verblijfplaatsen.

Figuur 13. Waarnemingen sociaal gedrag (ster) van gewone dwergvleermuizen in het seizoen 2015 (rood) en 2016 (geel).

3.3 Samenvatting

Uit de uitgevoerde inventarisatie zijn de volgende verblijfplaatsen aangetroffen (zie figuur 14):

Figuur 14. Samenvatting aangetroffen verblijfplaatsen jaarrond beschermde soorten.

4 MOGELIJKE VERSTORING VLEERMUIZEN

4.1 Potentieel wel/niet verstorende werkzaamheden

Per deelgebied en straat wordt in deze paragraaf kort ingegaan op de eigenschappen die de aanwezige gebouwen geschikt of ongeschikt maken voor beschermde soorten en welke werkzaamheden van invloed zijn op de aangetroffen verblijfplaatsen.

4.1.1 Gebied 1: Nieuweweg

Aangetroffen soort is de huismus. Broedgelegenheid is er onder de dakpannen en de nokvorsten van de zijkepers. Nesten zijn alleen aangetoond onder de dakpannen van de dakkappen. De enige verstorende werkzaamheden zijn die waarbij de dakpannen worden verwijderd en het dakbeschot wordt voorzien van isolatie. Totaalsloop is eveneens verstorend. Niet verstorend zijn werkzaamheden zoals vervangen van glas, vervangen van kozijnen of draaiende delen en schilderen van het houtwerk.

4.1.2 Gebied 1: J.F. Kennedylaan

De panden zijn vanwege de pannendaken en de schoorstenen geschikt voor vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen. In de panden langs de J.F. Kennedylaan zijn echter geen jaarrond beschermde soorten aangetroffen. De aanwezigheid van kauwtjes is niet uit te sluiten. Verstoring van kauwtjes is aan de orde bij werkzaamheden waarbij dakpannen worden verwijderd. Niet verstorend zijn werkzaamheden zoals vervangen van glas, vervangen van kozijnen of draaiende delen en schilderen van het houtwerk. Totaalsloop is niet verstorend, in die zin dat er geen jaarrond beschermde soorten zijn aangetroffen.

4.1.3 Gebied 2: Weustenstraat

De panden aan de Wesutenstraat hebben een vrij stijl dak, waardoor deze weinig geschikt zijn voor broedvogels en vleermuizen. Er zijn dan ook geen jaarrond beschermde soorten aangetroffen. De aanwezigheid van kauwtjes is niet uit te sluiten. Verstoring van kauwtjes is aan de orde bij werkzaamheden waarbij dakpannen worden verwijderd. Niet verstorend zijn werkzaamheden zoals vervangen van glas, vervangen van kozijnen of draaiende delen en schilderen van het houtwerk. Totaalsloop is niet verstorend, in die zin dat er geen jaarrond beschermde soorten zijn aangetroffen.

4.1.4 Gebied 3: Hofstraat

De bebouwing is geschikt voor alle soortgroepen. Onder de dakpannen zijn vleermuizen en een huismusnest aangetoond. Alle werkzaamheden die betrekking hebben op het dak, alsmede totaal-sloop zijn potentieel verstorend. Ook isolatie van de spouw is mogelijk verstorend. Niet verstorend zijn werkzaamheden zoals vervangen van glas, vervangen van kozijnen of draaiende delen en schilderen van het houtwerk.

4.1.5 Gebied 4: Themanstraat

De bebouwing is geschikt voor alle soortgroepen. Er is een broedkolonie van huismussen onder de eerste rij dakpannen aangetoond, een gierzwaluw, een zomerverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis en een zomerverblijfplaats van een groep laatvliegers. Alle werkzaamheden die betrekking hebben op het dak zijn potentieel verstorend. Ook isolatie van de spouw en het vervangen van kozijnen zijn mogelijk verstorend. Totaalsloop is verstorend. Niet verstorend zijn werkzaamheden zoals vervangen van glas, vervangen van draaiende delen en schilderen van houtwerk.

4.2 Juridisch kader

4.2.1 Broedvogels

Algemene soorten (niet jaarrond beschermde broedvogels)

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten (zoals spreeuw en kauw) geldt dat indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden opgestart en geen overtreding van de Flora- en faunawet is te verwachten. Artikel 11 van de Flora- en faunawet (Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden aangetast wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Flora- en faunawet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Huismus (jaarrond beschermde broedvogel)

De nesten van huismussen zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 2 van vogelnesten. Dit zijn nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. Volgens artikel 11 van de Flora- en faunawet is het verboden voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van huismussen te beschadigen, te vernielen, weg te nemen of te verstoren. Voor de locaties waar huismussen worden verstoord zal voorafgaand aan de werkzaamheden een ontheffing aangevraagd moeten worden.

Gierzwaluw (jaarrond beschermde broedvogel)

Voor de gierzwaluw geldt het zelfde beschermingsregime als voor de huismus. De nesten mogen niet worden aangetast, ook op het moment dat deze niet in gebruik zijn. Nader onderzoek naar de verspreiding is noodzakelijk, zij het dat deze beperkt van opzet kan zijn omdat er maar weinig geschikte nestgelegenheden is. Verstoring (en ontheffingsaanvraag) is alleen aan de orde in gebied 4.

4.2.2 Vleermuizen

Bij de panden met een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen werkzaamheden leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet en de Wet natuurbescherming. Alle vleermuissoorten zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder c, van de Flora- en faunawet en zijn tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Hierdoor blijft de soortgroep ook bij de Wet Natuurbescherming streng beschermd. Bij de beoordeling van ontheffingsaanvragen voor deze soort geldt de uitgebreide toets. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

Beschadigen, vernielen of wegnemen, zoals bedoeld in artikel 11 is te voorkomen door te allen tijde de functionaliteit te behouden. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden zodanig uit te voeren dat na afloop van de renovatie er wederom verblijfplaatsen aanwezig zijn. Overtreding van artikel 11 voor zover het verstoren betreft, zoals bedoeld in de Flora- en faunawet, is niet te voorkomen. Hiervoor dient een ontheffing worden verkregen. Dit zal in de Wet natuurbescherming naar verwachting op eenzelfde wijze gaan plaatsvinden.

4.3 Wet natuurbescherming

Ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden is waarschijnlijk de Wet natuurbescherming van kracht. Voor zover thans bekend wordt deze wet per 1 januari 2017 ingevoerd. Over de uitwerking van de nieuwe wetgeving is nog onduidelijkheid, met name omtrent de al dan niet jaarrond bescherming van broedvogels als de huismus en de gierzwaluw. Vogels blijven in de nieuwe wet wel beschermd in het kader van de Europese Vogelrichtlijn. Hetzelfde geldt voor vleermuizen, die onder de Europese bescherming van de Habitatrichtlijn vallen. Opzettelijk verstoren van beschermde soorten, inclusief voorwaardelijke opzet, zal nog steeds verboden zijn. Het is niet te verwachten dat voor vleermuizen er iets zal wijzigen aan de jaarronde bescherming. Voor verstoring zal ook binnen de Wet natuurbescherming een ontheffing noodzakelijk zijn.

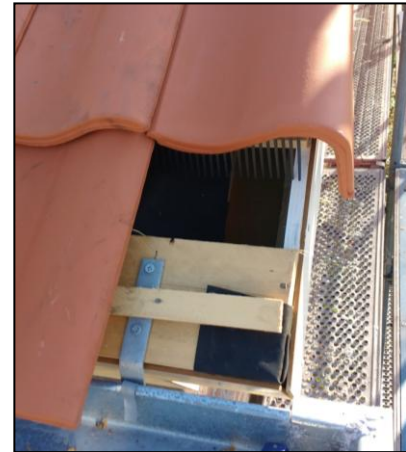
5 VLEERMUISVRIENDELIJKE WERKWIJZE

5.1 Natuurinclusief ontwerpen

Bij natuurinclusief ontwerpen kan worden gedacht aan het behouden van bestaande (toegangsmogelijkheden naar) verblijfplaatsen, het aanbieden van nieuwe (vergelijkbare) verblijfplaatsen of een combinatie van beide.

5.1.1 Gebied 1: Nieuweweg

Aan de Nieuweweg dient de bebouwing wederom geschikt te zijn voor de huismus. Nestgelegenheid voor de huismus kan op de kapellen zeer eenvoudig worden behouden door vogelschroot weg te laten of te plaatsen ter hoogte van de tweede rij dakpannen. Een voorbeeld is weergegeven in figuur 15. De dakrand met nestgelegenheid dient afgewerkt te worden met een ruwe laag waar geen condens op kan verzamelen. Dit kan een houten plank zijn, maar indien er geen bevestiging voor een goot noodzakelijk is, kan dit ook met een strook hardboard worden gebruikt.

Figuur 15. Detail afwerking dakrand met nestplaats huismus

5.1.2 Gebied 1: J.F. Kennedylaan

Er zijn vanuit de natuurwetgeving geen speciale maatregelen noodzakelijk. Echter vanuit het oogpunt van efficiëntie is het aan te raden om standaardwerkwijze voor de afwerking van de dakranden en goten te hanteren. Hierbij kunnen de maatregelen die voor andere straten verplicht zijn als voorbeeld dienen.

5.1.3 Gebied 2: Weustenstraat

Er zijn vanuit de natuurwetgeving geen speciale maatregelen noodzakelijk. Gelet op de hellingshoek zijn de daken ook moeilijk geschikt te maken voor jaarrond beschermde soorten.

5.1.4 Gebied 3: Hofstraat

In de Hofstraat zal de bebouwing geschikt gemaakt moeten worden voor huismussen en vleermuizen. Voor huismussen kan het vogelschroot achterwege gelaten worden, of naar de tweede rij dakpannen worden verschoven. Let op dat bij het toepassen van een kunststof dakgootprofiel het risico bestaat dat er onvoldoende ruimte is voor huismussen om onder de pannen te kruipen, vooral als er platte pannen worden toegepast. In een dergelijk geval kan de opstaande rand plaatselijk worden weggesneden (zie figuur 16). Er moet tenminste 25 mm ruimte zijn als toegang voor vleermuizen.

Figuur 16. Bij het toepassen van dakgootprofielen kan de toegang voor huismussen vergroot worden.

Voor vlemuizen zal de toegang tot de bovenzijde van de spouw beschikbaar moeten blijven voor vlemuizen. Bij het toepassen van isolatieplaten ontstaat de kans dat deze de toegang blokkeren, in het geval deze aansluit tot aan het buitenblad. Indien er een overstek gemaakt wordt treedt dit niet op en is vrij eenvoudig weer toegang te maken tot de verblijfplaats van de vlemuizen. Door de bevestigingslatten ventilerend aan te brengen kunnen vlemuizen via de muur naar de spouw kruipen (figuur 17). Voor gewone dwergvlemuizen volstaan de meeste ventilatielatten, maar voor laatvliegers moet de opening iets groter zijn dan 20 mm (figuur 18).

Figuur 17. Vlemuisvriendelijke afwerking dakrand.

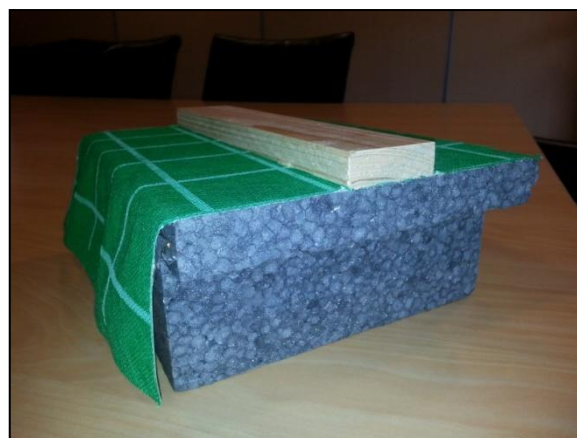

Figuur 18. Vlemuisvriendelijke afwerking dakrand

5.1.5 Gebied 4: Themanstraat

In de Themanstraat zijn de meeste maatregelen noodzakelijk: gewone dwergvlemuis, laatvlieger, huismus en gierzwaluw zijn alle in één of meerdere van de woningen aangetroffen. De verblijfplaats van de laatvlieger in dit gebied is ecologisch gezien de grootste uitdaging. De soort is in Nederland zeldzamer dan de gewone dwergvlemuis en er is minder ervaring met compenserende en mitigerende maatregelen.

Voor de laatvlieger zal maatwerk geleverd moeten worden. Er zijn geen standaard werkwijzen vastgelegd in een soortenstandaard, zoals wel het geval is bij de overige aangetroffen jaarrond beschermde soorten. Belangrijk is om vast te stellen waar de verblijfplaats in de woning zich bevindt. Dit kan op het beschot zijn in de spouw of beide. Bij de voorbereiding kan men daarom het beste uitgaan van een situatie waarbij zowel de spouw als het dakbeschot wordt gebruikt. De afwerking van de isolatieplaten dient zodanig te zijn dat er geen condensatie plaats kan vinden maar eveneens kan er geen niet-geweven afwerklaag toegepast worden (zie figuur 20). Het risico bestaat dat deze stof gaat draden door de nageltjes van de laatvliegers. Dit kan voor de soort leiden tot verstregeling met de dood tot gevolg.

Figuur 19. Afwerking van de isolatieplaat met stoffen doek is gevaarlijk voor laatvliegers. De soort blijft met de nagels in de stof haken en kan verstregeld raken in losgeraakte vezels.

Het dakbeschot zal daarom voor een deel afgewerkt moeten worden met hout of hardboard. Tevens dient een deel van spouw gereserveerd te worden voor de soort. Naar verwachting zullen meerdere (tenminste 4) woningen geschikt gemaakt moeten worden voor de soort.

Voor de huismus gelden dezelfde maatregelen als genoemd in de Hofstraat en Nieuweweg.

De gewone dwergvleermuis heeft de ingang naar zijn verblijfplaats langs een kozijn. Alleen als er vervanging van het kozijn plaatsvindt dient ter plaatse een maatregel toegepast worden, die er voor zorgt dat er wederom toegang tot de spouw is. Bovendien zullen er maatregelen getroffen moeten worden om er voor te zorgen dat de vleermuis niet in de spouw verblijft tijdens de werkzaamheden. Dit zal door een ter zake kundige (ecoloog) begeleid moeten worden.

Voor de gierzwaluw zal de invliegmogelijkheid hersteld moeten worden. Dit kan op vergelijkbare wijze als bij de gewone dwergvleermuis. Naar verwachting zal het bevoegd gezag verlangen, op grond van hetgeen is gesteld in de soortenstandaard van de gierzwaluw, dat er overcompensatie plaatsvindt. Er zullen minimaal 5 plekken gecreëerd moeten worden voor de soort. Een eenvoudige wijze waarop dit kan plaatsvinden is weergegeven in figuur 20 en 21. Op ieder hoekpunt kan de ruimte op de dakrand voor de soort geschikt gemaakt worden door het verwijderen van de laatste steen op het buitenblad of van de rollaag. Zo ontstaat een nis die bereikbaar gemaakt kan worden door de bevestigingslat van de nieuwe dakrand niet te laten doorlopen tot het einde van de gevel.

Figuur 20. Nis voor gierzwaluw, aangebracht door het verwijderen van één steen aan het einde van het buitenblad.

Figuur 21. De bevestigingslat van de dakrand wordt afgekort ter hoogte van de nis.

5.2 Planning

In de planning dient rekening gehouden te worden met de volgende aspecten:

5.2.1 Gebied 1: Nieuweweg

Werkzaamheden zullen uitgevoerd kunnen worden na het verkrijgen van een ontheffing. Hierbij dient rekening gehouden te worden met een proceduretijd van 13 weken. Voor het aanvragen zal de voorgenomen werkwijze in een projectplan uitgewerkt moeten worden. Hiervoor dient 5 weken gereserveerd te worden. Bij de uitvoering is het broedseizoen van de huismus bepalend (zie paragraaf 5.3)

5.2.2 Gebied 1: J.F. Kennedylaan

Er is voor dit gebied geen noodzaak voor het verkrijgen van een ontheffing. Bij de voorbereiding spelen ecologische aspecten hier geen rol, anders dan het rekening houden met het broedseizoen (zie paragraaf 5.3).

5.2.3 Gebied 2: Weustenstraat

Er is voor dit gebied geen noodzaak voor het verkrijgen van een ontheffing. Bij de voorbereiding spelen ecologische aspecten hier geen rol, anders dan het rekening houden met het broedseizoen (zie paragraaf 5.3).

5.2.4 Gebied 3: Hofstraat

Werkzaamheden zullen uitgevoerd kunnen worden na het verkrijgen van een ontheffing. Hierbij dient rekening gehouden te worden met een proceduretijd van 13 weken. Voor het aanvragen zal de voorgenomen werkwijze in een projectplan uitgewerkt moeten worden. Hiervoor dient 5 weken gereserveerd te worden. Bij de uitvoering is het broedseizoen van de huismus en de periode van winterrust van vleermuizen bepalend (zie paragraaf 5.3).

Bij totaalloop geldt dat aanvullend de proceduretijd er tijdelijke mitigatie plaats dient te vinden, waarbij een gewenningstijd van een volledig kraamseizoen van de laatvlieger bepalend zal zijn voor de planning.

5.2.5 Gebied 4: Themanstraat

Werkzaamheden zullen uitgevoerd kunnen worden na het verkrijgen van een ontheffing. Hierbij dient rekening gehouden te worden met een proceduretijd van 13 weken. Voor het aanvragen zal de voorgenomen werkwijze in een projectplan uitgewerkt moeten worden. Hiervoor dient 5 weken gereserveerd te worden. Bij de uitvoering is het broedseizoen van de huismus en de kraamperiode van de laatvlieger bepalend (zie paragraaf 5.3).

5.3 Flexibele routing (werken buiten de gevoelige periode)

In de planning van de werkzaamheden dient vooraf rekening gehouden te worden met een aantal periodes waar in vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen extra gevoelig zijn voor verstoring. Dit is voor vleermuizen de periode half mei-half juli (kraamtijd waarin grote groepen met jongen te verwachten zijn) en november-maart (periode waarin vleermuizen minder mobiel zijn (winterrust) en geen energie mogen verspillen aan het zoeken van een nieuw verblijf). Het broedseizoen van huismussen start soms al in maart. Gierzwaluwen daarentegen arriveren pas eind april in Nederland.

5.3.1 Gebied 1: Nieuweweg

Voor dit gebied geldt dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen van de huismus plaats dienen te vinden. De periode waarin gewerkt kan worden is augustus tot en met februari. Indien buiten deze periode werkzaamheden gepland worden heeft dit gevolgen voor de wijze waarop mitigatie plaatsvindt. In een dergelijk geval zal er tijdelijke broedgelegenheid voor de huismus aangeboden moeten worden. Dit is niet aan te bevelen, aangezien het onzeker is in hoeverre deze maatregelen functioneel zullen zijn. De impact voor de soort is veel groter dan wanneer buiten het broedseizoen gewerkt wordt.

5.3.2 Gebied 1: J.F. Kennedylaan

Voor dit gebied hoeft alleen rekening gehouden te worden met het broedseizoen van algemene soorten als kauw en spreeuw. Deze soorten starten doorgaans niet eerder dan half april met nestbouw. Als de werkzaamheden begin april starten is het geen probleem als er gedurende het broedseizoen gewerkt wordt. De bebouwing mag buiten het broedseizoen zonder ontheffing ongeschikt gemaakt worden voor algemene soorten.

5.3.3 Gebied 2: Weustenstraat

Voor dit gebied hoeft alleen rekening gehouden te worden met het broedseizoen van algemene soorten als kauw en spreeuw. Deze soorten starten doorgaans niet eerder dan half april met nestbouw. Als de werkzaamheden begin april starten is het geen probleem als er gedurende het broedseizoen gewerkt wordt. De bebouwing mag zonder ontheffing ongeschikt gemaakt worden voor algemene soorten.

5.3.4 Gebied 3: Hofstraat

Werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen van de huismus en buiten de periode van winterrust van vleermuizen uitgevoerd te worden. De meest geschikte periode voor uitvoering is augustus - november. Het werken buiten deze periode betekent dat er tijdelijke mitigerende maatregelen getroffen dienen te worden, zoals het ophangen van nestkasten in de omgeving. Dit is niet aan te bevelen.

5.3.5 Gebied 4: Themanstraat

Werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen van de huismus en buiten de periode van winterrust van vleermuizen uitgevoerd te worden. De meest geschikte periode voor uitvoering is augustus - november. Het werken buiten deze periode betekent dat er tijdelijke mitigerende maatregelen getroffen dienen te worden, zoals het ophangen van nestkasten in de omgeving. Dit is niet aan te bevelen.

5.4 Ecologisch werkprotocol

Als onderdeel van een ontheffing zal aan de hand van een ecologisch werkprotocol gewerkt dienen te worden. Een ecologisch werkprotocol heeft betrekking op de uitvoeringswijze en niet op het ontwerp. In het werkprotocol wordt aangegeven op welke wijze de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt worden, zodat tijdens het werken er geen vleermuizen meer in de bebouwing aanwezig kunnen zijn. Daarnaast wordt aangegeven hoe schade aan vleermuizen kan worden voorkomen en hoe te handelen bij onverwachte situaties.

6 SAMENVATTING

Econsultancy heeft in opdracht van Sité Woondiensten jaarrond beschermde soorten geïnventariseerd en de randvoorwaarden verwoord, die gelden bij de voorgenomen renovatie van woningen aan de Nieuweweg, Kennedylaan, Weustenstraat, Hofstraat en Themanstraat te Doetinchem.

Omdat momenteel nog niet in beeld is welke werkzaamheden op welke termijnen gaan plaatsvinden, heeft Sité verzocht om een raamwerk op te stellen, aan de hand waarvan op voorhand rekening gehouden kan worden met eventueel aanwezige beschermde soorten. Hierbij is uitgegaan van de resultaten van de inventarisatie die in het seizoen 2016 en 2017 heeft plaatsgevonden.

In tabel II zijn per gebied en straat samengevat weergegeven welke jaarrond beschermde soorten zijn aangetroffen en welke werkzaamheden potentieel verstorend werken.

Tabel II. Potentieel verstorende werkzaamheden voor aangetroffen jaarrond beschermde soorten.

Locatie	Aangetroffen jaarrond beschermde soorten	Potentieel verstorende werkzaamheden					Ontheffing benodigd
		Isolatie dak	Isolatie spouw	Kozijn vervangen	Verfwerk buiten	Totaalsloop	
1: J.F. Kennedylaan	-	-	-	-	-	-	-
1: Nieuweweg	huismus	x	-	-	-	x	x
2: Weustenstraat	-	-	-	-	-	-	-
3: Hofstraat	huismus, laatvlieger, gewone dwergvleermuis	x	x	-	-	x	x
4: Themanstraat	huismus, laatvlieger, gewone dwergvleermuis, gierzwaluw	x	x	x	-	x	x

-	niet verstorend
x	potentieel verstorend

Samengevat gelden de volgende randvoorwaarden:

1. *natuurinclusief ontwerpen*. Daar waar ontheffing aan de orde is zullen maatregelen getroffen moeten worden om de huidige functionaliteit te behouden. Dit is bij renovatie te bereiken door relatief eenvoudige bouwkundige aanpassingen. Bij totaalsloop zal de nieuwe bebouwing geschikt gemaakt moeten worden voor de aangetroffen jaarrond beschermde soorten.
2. *planning*. Daar waar ontheffing aan de orde is, dient rekening gehouden te worden met 13 weken proceduretijd en 5 weken voorbereiding van de aanvraag. Bij totaalsloop zal er tijdelijke mitigatie plaats moeten vinden. Dit betekent in het geval van de Themanstraat een extra jaar voorbereiding in verband met de gewenningsperiode voor vleermuizen.
3. *flexibele "routing"*. Het broedseizoen van de huismus is bepalend voor de start van de werkzaamheden. De optimale periode voor het uitvoeren van werkzaamheden is augustus-november. Bij de locaties waar geen jaarrond beschermde soorten aanwezig zijn is het broedseizoen van vogels bepalend. Er mag echter gewerkt worden in het broedseizoen zolang de bebouwing vooraf ongeschikt is gemaakt. Op deze wijze kan er een routing gekozen worden waarbij de kwetsbare bebouwing buiten de gevoelige periodes wordt gerenoveerd en daar waar het kan in de overige periodes wordt gewerkt.

De resultaten van de inventarisatie zijn 3 jaar geldig. Voor die tijd zal ontheffing aangevraagd moeten worden. Een ontheffing kan voor een periode van 5 jaar worden aangevraagd.

Econsultancy
Doetinchem, 17 oktober 2016

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water, geluid en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

E-MAIL
info@
econsultancy.nl
INTERNET
econsultancy.nl

